

Jouluaaton sanajumalanpalvelus kaiken ikäisille

1. Yleiset periaatteet

Joulun tienoon käytännöt muodostuvat monissa seurakunnissa paikallisten perinteiden mukaan. Nämä perinteet saattavat koskea esimerkiksi jumalanpalvelusten aikoja ja luonteita tai kuorojen ja muiden ryhmien osallistumista jumalanpalvelusten suunnitteluun ja toteutukseen. Näissä perinteissä saattaa olla sellaisia potentiaalisia voimavaroja ja mahdollisuuksia, joita ei ole vielä kokonaan käytetty, joten niiden huolellinen läpiajattelu on perusteltua.

Kun ihmisiä kutsutaan suunnittelemaan ja toteuttamaan jouluaaton sanajumalanpalvelusta, on hyvä jakaa seurakunnassa tietoa eri työalojen välillä: millaisia tarpeita ja mahdollisuuksia seurakuntalaisten joukosta löytyy. Samoin on syytä suunnitella työvuorolista sellaiseksi, että eri työalojen ihmiset voivat tarvittaessa osallistua suunnitteluun ja toteutukseen työajallaan.

Toimivaksi malliksi useissa seurakunnissa on havaittu yhden perheen kutsuminen mukaan jumalanpalveluksen suunnitteluun ja toteutukseen. Tällöin jouluaaton jumalanpalvelus toimii osana perheen yhteistä joulunviettoa. Perheenjäsenet voivat osallistua tekstien lukemiseen, rukousten valmistelemiseen ja lukemiseen, mahdolliseen joulukuvaelmaan, kolehdin keräämiseen, musiikin toteuttamiseen tai muihin tehtäviin.

Pitkällä aikavälillä perhemallia voi toteuttaa siten, että vastuuvuoroa kierrätetään. Perheen sijasta voidaan käyttää myös jotain ryhmää tai yhteisöä, jolle yhteinen jouluaatonvietto kirkossa on luontevaa.

Jumalanpalveluksen kulku on syytä harjoitella toteuttajien kanssa erityisen hyvin. Jouluaaton jumalanpalvelus kokoaa kaiken ikäisiä ihmisiä ja on siksi haastava esimerkiksi kuuluvuuden suhteen. Tekstien lukijat ja muut äänellään palvelevat ihmiset on hyvä perehdyttää riittävän harjoittelun avulla jumalanpalvelustilan mahdollisiin akustisiin ongelmiin ja äänentoistolaitteiden toimivuuteen. Artikulaation selkeyttä tulee korostaa useimmissa tiloissa.

Jouluaaton sanajumalanpalveluksessa on syytä pyrkiä sujuvuuteen ilman kiireen tuntua. Ihannekesto asettuu puolen tunnin ja 40 minuutin välille, sisällöistä riippuen. Tilaisuuden kulku on syytä käydä toteuttajajoukon kanssa yhdessä läpi, jotta kukin ymmärtää toteuttamiensa osien paikan kokonaisuudessa.

Seuraava virike on rakennettu Jumalanpalvelusten kirjan jouluaaton sanajumalanpalveluksen kaavan pohjalle esimerkkinä sovellutuksesta.

2. Jouluaaton sanajumalanpalvelus

Ennen jumalanpalvelusta

Ennen jumalanpalveluksen alkua toivotetaan ihmiset tervetulleeksi. Jouluaaton jumalanpalveluksissa on usein paljon sellaisia ihmisiä, jotka eivät käy usein kyseisessä kirkossa tai muussa jumalanpalvelustilassa ja saattavat olla muutenkin tottumattomia kirkossakävijöitä. Heidän kuten muidenkin osallistujien olemista helpottaa käsiohjelma, josta käy riittävän selkeästi ilmi jumalanpalveluksen kulku. Myös tervetulosanoihin voidaan sisällyttää viesti siitä, ettei kenenkään pidä olla huolissaan jumalanpalveluksen kulun suhteen. Jumalanpalvelusta johtava pappi osoittaa kyllä selvästi, milloin nousee seisomaan yms. asiat. Kukin saa hiljentyä kuuntelemaan, katselemaan ja muilla tavoin vastaanottamaan jouluaaton sanomaa ilman suorituspainetta tai vierauden tuntua.

Alkuvirsi 27: 1–2 Juhlimaan tulkaa

Alkusiunaus ja vuorotervehdys

Johdantosenat

Alkuun luetaan joku jouluaaton 1. lukukappaleiden vaihtoehtoista kokonaan tai osittain. Tämän jälkeen jatketaan käsikirjan mukaan.

Esimerkkitoteutus:

Profeetta Miikan kirjasta: ”Sinä Betlehem, sinä Efrata, sinä olet pienin Juudan sukukuntien joukossa! Mutta sinun keskuudestasi nousee Israelille hallitsija. Hänen juurensa ovat muinaisuudessa, ikiaikojen takana.”

Rakkaat kristityt. Jumala on uskollinen. Hänen lupauksensa profeetoille on täyttynyt, enkelin ilmoitus on tänään totta: Suuri ilo on annettu koko maailmalle. Jumala on tullut lähelle pelastaakseen kansansa sen synneistä.

Yhteinen rippi (*käsikirjan mukaan*)

Päivän rukous (*käsikirjan vaihtoehto 1*)

Virsi 27: 3–4 (*Mikäli evankeliumin ja saarnan yhteydessä käytetään runsaasti musiikkia, voi tämän virren jättää pois.*)

Evankeliumi ja saarna (*käsikirjan vaihtoehdon B mukaan*)

Ennen lukemista sekä ensimmäisen ja toisen lukemisen jälkeen tulevan musiikin toteuttaa kanttori yhteistyössä musiikkiryhmän tai yksittäisten muusikoiden kanssa. Musiikki voidaan toteuttaa esimerkiksi äänimaisemana, jolloin luodaan erilaisilla soittimilla ja ihmisäänillä matkaa kuvaileva, ihmettä odottava, syntyvä, nuotiolla istuskeleva, pelästynyt, rauhoittunut tai iloinen äänimaisema. Evankeliumin lukemista voi myös tukea perinteisen joulukuvaelman keinoin.

Toinen vaihtoehto on laulun *Pieni liekki* (Lasten virsi, 21) käyttäminen.

Pieni liekki -laulua voi visualisoida värikkäiden sifonkihuivien kanssa. Esilauluryhmällä, joka laulaa Pieni liekki -laulua, on tällöin huivit kädessään. Jos huiveja on paljon, niitä voi jakaa ovelta esimerkiksi joka perheelle yhden huivin. Laulun aikana toimitaan seuraavasti:

Puristetaan aluksi sifonkihuivi yhteen liitettyjen käsien sisään. Ensimmäisessä säkeistössä avataan kädet hitaasti ja ranteet yhdessä pitäen, jolloin huivi avautuu kauniiksi liekiksi. Toisessa säkeistössä heilutellaan huivia vapaasti. Sanojen ”Jumala on lähellä” kohdalla voidaan laittaa huivi hartioille. Kolmannessa säkeistössä huivista tehdään syliin vauva, jota keinutellaan. Neljännessä säkeistössä otetaan kiinni myös kaverin huivista, ja huivit heilautetaan korkealle. Laulun tahtiin voi myös liikkua.

Ennen lukemista lauletaan Pieni liekki 1. säkeistö. Laulun melodiaa voidaan myös soittaa hiljaa taustalla lukemisen aikana.

Uskontunnustuksen jälkeen voidaan vielä laulaa Pieni liekki 4. säkeistö. Jokainen meistä vie ilosanomaa ihmiseksi syntyneestä Jumalan Pojasta eteenpäin.

Järjestys kokonaisuudessaan:

Pieni Liekki, 1. säkeistö

Luuk. 2: 1–5.

Pieni liekki, 2. säkeistö.

Luuk. 2: 6–7.

Pieni liekki, 3. säkeistö.

Luuk. 2: 8–12.

Virsi 21: 1-4 (lauletaan yhdessä)

Luuk. 2: 13-14.

*Virsi 21:10 (lauletaan yhdessä)

***Uskontunnustus**

Musiikkia (Tämä kohta ohjaa uskontunnustuksesta joulurukoukseen. Jos se toteutetaan virrellä, ovat 25: 12 ja 744 toimivia vaihtoehtoja.)

Joulurukous (Käsikirjan vaihtoehto tai jouluaaton päivän rukous numero 5. ovat hyviä vaihtoehtoja. Rukous voidaan myös laatia yhdessä jumalanpalveluksen suunnittelijoiden kanssa.)

Isä meidän

*Ylistysvirsi 30 Maa on niin kaunis

*Siunaus ja lähettäminen

Päätösmusiikki

Työryhmä:

Pirjo Lehtonen-Inkinen, Raija Ojell, Riikka Reina,
Mari Torri-Tuominen, Timo-Matti Haapiainen